

Mas can Canals Vell - finca Santa Marta

Sant Joan de Vilatorrada

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Sant Joan de Vilatorrada
Emplaçament: Crta. de Fonollosa, km, 1,300. Trencall a l'esquerra

Coordenades:

Latitud: 41.75087
Longitud: 1.78722
UTM Est (X): 399169
UTM Nord (Y): 4622827

Classificació

Número de fitxa: 08218-32
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia: Conjunt arquitectònic
Estil / època: Modern Contemporani Popular
Segle: XVIII-XX
Estat de conservació: Bo
Notes de conservació: La casa no ha patit reformes estructurals importants en els últims seixanta anys.
Protecció: Inexistent
Observacions protecció: Ref. Cadastral: Pol. 3- Parcel·la 8- Subparcel. A
Accés: Fàcil
Ús actual: Residencial
Titularitat: Privada
Titular: Sara Duñach Planas (Avda. República Argentina, 37-39. Barcelona)

Fitxes associades:

[Mas can Canals Nou](#)

Autor de la fitxa: Arqueociència S.C. SL. (Raquel Valdenebro)
Data de registre de la fitxa: dj., 04/01/2001 - 01:00

Descripció

Conjunt arquitectònic format per la casa de Can Canals Vell i un seguit de construccions

adjacents de diferents èpoques. La casa de Can Canals Vell és formada per un nucli central i possiblement el més antic de planta rectangular cobert a dues aigües amb teula. Consta de planta baixa, primer i segon pis adequats com a habitatges, i golfes. Amb posterioritat (segle XIX), van afegir-se a aquest nucli originari dos cossos, un a la façana nord i l'altre a la façana sud, també d'estructura rectangular, que cobreixen tota la llargada de la casa i que s'alcen fins al primer pis cobrint-se amb una teulada inclinada. Els dos cossos són rematats amb una petita torre quadrangular, podent observar les dues torres a banda i banda de la teulada de la casa originària, donant simetria al conjunt. El cos de l'àrea nord va ser adequat com a casa dels masovers, mentre que el de l'àrea sud va ser destinat a residència senyorial. Tot el conjunt és construït en mur de maçoneria amb pedres irregulars i va ser arrebossat en ciment en la seva totalitat. La façana originària de la casa devia estar orientada a migdia i va quedar tapiada al construir els dos cossos posteriors canviant d'aquesta manera l'orientació de la casa en sentit est-oest. Actualment la façana principal és orientada a ponent, no tenint el cos central i originari cap portal d'entrada sinó un seguit de finestres a cada pis. L'accés a la casa es realitza a través de dos portals adovellats amb dovelles de gran format, un dels quals ubicat al cos afegit al nord com a casa de masovers, i l'altre ubicat al cos adossat al sud com a residència senyorial. La façana sud s'obre a la planta baixa amb dues grans arcades a mode de finestres i amb una galeria arquivada a l'alçada del primer pis. A la façana Est trobem l'estructura d'una antiga cisterna quadrangular. La façana nord s'estén al llarg de tota la casa amb una terrassa oberta a l'alçada del primer pis. Completen el conjunt arquitectònic una sèrie de coberts aixecats al segle XIX construïts al cantó de ponent de la casa. Un d'aquests coberts conserva una llinda sobre la porta que marca la data de 1956. Aquests coberts s'unifiquen amb la casa mitjançant un mur que tanca el conjunt pel seu perímetre i dona l'aspecte de pati tancat interior. Aquest mur té dues obertures en forma de dos grans portals adovellats coberts amb una petita teulada ubicats al cantó de ponent i al cantó nord. Fora d'aquest perímetre es conserven les restes d'una antiga bassa al cantó de llevant de la casa.

Observacions:

No es conserva cap col·lecció de documents antics referents a la casa ni cap fotografia antiga. Dins dels límits de la propietat del mas es conserven cinc barraques de vinya, tres de planta quadrada i dues de planta circular, una tina exempta de planta circular i un pou de glaç ubicat a uns metres de la casa. Dins de la casa també es conserven : 1./ Dues premses de vi. 2./ Una antiga màquina de ventar. 3./ Una empaquetadora manual antiga.

Història

Conegut antigament com a mas Can Canals Vell apareix documentat al fogatge del 1553 habitat ja per la família Canals de Montesquiú, conservant el nom fins el segle XX. Es va tractar, des dels seus orígens, d'una de les grans propietats de la parròquia de Sant Joan i una de les més riques. Al segle XVIII la propietat constava de dos masos (Canals Vell i Canals Nou). A l'inventari de propietats del 1699 hi trobem una de les grans cabanyes ramaderes de la zona i un dels grans arrendataris. Aquest mateix any i segons l'inventari la família tenia establerts censals per valor de 1.200 lliures a altres pagesos de Sant Joan, Sant Martí, Joncadella, Castelladral i fins i tot Vacarisses. Un altre dels grans períodes d'expensió va ser el segle XIX amb la riquesa que va aportar el cultiu de la vinya comptant amb 29 rabassaires. La finca va ser adquirida pel Sr. José Mª Domingo Calafell l'any 1959 als germans Vilacases, propietaris de Barcelona, afegint al

nom tradicional del mas el de Finca Santa Marta en honor de la seva filla. Actualment la propietat es manté en mans de la seva vídua.

Bibliografia

Arxiu Parroquial de Sant Joan de Vilatorrada. Llibre de censos y cosas a est tenor (187?-1716). AA.DD (1984), Recopilació de la història del municipi de Sant Joan de Vilatorrada. Sant Joan de Vilatorrada. COMAS I CLOSAS F (1988), Sant Joan de Vilatorrada. Història del Bages. Vol II. Ed. Parcir. Manresa. Pàgs.379-402.

